

Handläggare
Märta Fröjd
marta.frojd@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Svar på remiss – Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser (LI2024/01802)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 28 november 2024, överlämnas till landsbygd- och infrastrukturdepartementet som Huddinge kommuns yttrande över remissen "Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser" (LI2024/01802).
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Rapporten, "Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser" har skickats på remiss till Huddinge kommun för synpunkter.

Boverket fick i september 2023 i uppdrag av regeringen att beskriva och utvärdera regelverket för ändring av detaljplan. Inom ramen för uppdraget skulle Boverket även redovisa hur regelverket påverkar förutsättningarna för kommuner att digitalisera äldre detaljplaner. I mars 2024 förlängdes uppdraget för att ge Boverket tillräckligt med tid för att även utreda möjligheten att utöka befintliga byggrätter genom ändring samt lämna förslag till författningsändringar.

Boverkets rapport innebär bland annat förslag om att detaljplaner ska kunna ändras genom att kommunen antar en ny detaljplan som ersätter den gamla i stället för att ändra i befintlig detaljplan. Denna process, som kallas omvandling, innebär att hela eller delar av en äldre detaljplan överförs till dagens digitala format. Boverket föreslår även en utökning av vad som är möjligt att pröva genom ändring av detaljplan så att en ändring får göras om den inte motverkar den ursprungliga detaljplanens syfte. Detta innebär till exempel att det skulle vara möjligt att ändra, lägga till och ta bort användningsbestämmelser.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen men påtalar behovet av ytterligare belysning av vissa perspektiv. Förvaltningens synpunkter berör framför allt ekonomiska konsekvenser, förtydligande kring tolkning och översättning av

planbestämmelser, säkerhetsperspektivet samt vilket dokument som juridiskt ska vara gällande.

Bakgrund

Huddinge kommun har fått möjlighet att yttra sig över Boverkets rapport *"Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser"*. Uppdraget, som initierades av regeringen i september 2023 och förlängdes mars 2024, syftar till att utvärdera regelverket för ändring av detaljplaner och olagliga planbestämmelser samt analysera och föreslå nödvändiga förbättringar. Bakgrund till uppdraget är att reglerna som gäller vid ändring av detaljplan inte är anpassade för digital hantering och att många kommuner upplever problem när ändringar ska göras i äldre detaljplaner som bara finns i analog form. Det finns idag inte ett samlat regelverk för ändring av detaljplan. Ändring av detaljplan styrs inte bara i plan- och bygglagen (PBL) utan också genom förvaltningsrättsliga principer. Även arkivlagen påverkar hur en ändring kan göras. I PBL följer ändring av detaljplan i stort de regler som gäller för framtagande av ny detaljplan. Det finns flera olika problem kopplade till ändring av detaljplan. I första hand handlar det om de juridiska förutsättningarna för ändring, men också hur ändringen ska redovisas och hur kraven på digital information aktualiseras vid ändring. En annan svårighet för kommunerna handlar om lämplighetsprövningens omfattning, till exempel hur stora ändringar som är lämpliga att hantera genom ändring och vad som behöver prövas.

Utredningens fokus har legat att föreslå ett rättssäkert, flexibelt och effektivt system som samtidigt möjliggör för digitalisering av äldre detaljplaner.

Rapportens förslag

Idag genomförs en ändring av en detaljplan genom att ändringar utförs i den gällande detaljplanen vilket leder till utmaningar kopplat till tydlighetskraven och arkivlagstiftningen. Boverkets förslag innebär bland annat att detaljplaner ska kunna ändras genom att kommunen antar en ny detaljplan som ersätter den gamla. Boverket föreslår även en utökning av vad som är möjligt att pröva genom ändring av detaljplan. Förutsättning för detta är dock att ändringen inte motverkar den ursprungliga detaljplanens syfte. Boverket anser till exempel att det ska vara möjligt att ändra, lägga till och ta bort användningsbestämmelser.

Boverket föreslår även att kommunerna får möjlighet att digitalisera en detaljplan genom en så kallad omvandling, genom att hela eller delar av en äldre detaljplan överförs till dagens digitala format. Inget nytt planförfarande för detta föreslås.

Genom att överföra äldre planer till digitala format skapas enhetlighet och bättre förutsättningar för modern tillämpning och e-tjänster. Förslagen syftar även till att underlätta för kommuner att hålla sina detaljplaner aktuella och anpassade till nya behov.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen men påtalar behovet av ytterligare belysning av vissa perspektiv. Förvaltningens synpunkter berör framför allt ekonomiska konsekvenser, förtydligande kring tolkning och översättning av

planbestämmelser, säkerhetsperspektivet samt vilket dokument som juridiskt ska vara gällande.

Förvaltningen anser att det är nödvändig, som Boverket föreslår, att processen för ändring av detaljplan förtydligas så att det till exempel inte strider mot arkivlagstiftningen.

Förvaltningen ser positivt på att ändring av detaljplan ska kunna genomföras så länge den inte motverkar den ursprungliga planens syfte. Detta skulle leda till att fler åtgärder kan rymmas inom ramen för en ändring av detaljplan. Förvaltningen delar även Boverkets resonemang om att det inte finns behov av att ta fram ett nytt planförfarande. Förvaltningen instämmer i att det inte är rimligt att hela detaljplaner måste omvandlas vid en ändring utan att det är upp till kommunen att göra en bedömning.

Rapporten föreslår att arbetet ska bekostas genom planavgift i bygglovskedet vilket förvaltningen anser behöver tydligare motiveras av Boverket utifrån att nyttokravet behöver uppfyllas.

Förvaltningen lyfter även att ett förtydligande behövs angående om det är den digitala informationen av detaljplanen som blir juridiskt bindande vid en omvandling eller ändring eller om det fortsatt kommer att vara den analoga versionen, pdf eller liknande som utgör den juridiskt gällande handlingen.

Det bör även förtydligas på vilket sätt säkerhetsperspektivet och nyttan av att tillgängliggöra data via till exempel den nationella geodataplattformen är beaktat i rapporten. Detta för att säkerställa att den data som tillgängliggörs via nationella geodataplattformen inte ska användas på ett oönskat sätt och således utgöra en säkerhetsrisk.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för kommunen.

Camilla Bro
Kommundirektör

Mats Hermansson
Samhällsbyggnadsdirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Förslag till yttrande till landsbygds- och infrastrukturdepartementet
- Bilaga 2. Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser (LI2024/01802)

Beslutet ska skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet